

บทคัดย่อ

T160804

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย

ชื่อผู้เขียน : นางสาวกาญจนา สุขประเสริฐ

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2546

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. อาจารย์ ดร. สถาพร สระมาลี ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ธีระ สิงห์พันธุ์

คำสั่งทางปกครองเป็นการใช้อำนาจรัฐในทางปกครองอย่างหนึ่งของฝ่ายปกครองหรือองค์กรที่ใช้อำนาจทางปกครอง ซึ่งมีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์หรือก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวซึ่งสิทธิและหน้าที่ของบุคคล อันมีผลเป็นการกำหนดสถานภาพทางกฎหมายของบุคคล ซึ่งโดยปกติแล้วคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยฝ่ายปกครองหรือองค์กรที่ใช้อำนาจทางปกครองนั้น อาจจะมีทั้งคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายและคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหากคำสั่งใดเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ต้องถูกเพิกถอนไป แต่หากคำสั่งใดเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายแล้วก็มีได้หมายความว่าผลใช้บังคับอยู่ได้ตลอดไปไม่สามารถเพิกถอนได้เลย ทั้งนี้เนื่องจากหากในขณะที่คำสั่งทางปกครองดังกล่าวยังมีผลใช้บังคับอยู่ แต่ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายซึ่งเป็นเงื่อนไขในการออกคำสั่งทางปกครองนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายนั้นไม่สามารถมีผลบังคับได้อีกต่อไป รัฐหรือฝ่ายปกครองก็สามารถถลบล้างคำสั่งทางปกครองนั้นโดยการเพิกถอนได้ แต่จะเกิดปัญหาในด้านผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ไม่ว่าจะต่อตัวผู้รับคำสั่งทางปกครองเอง บุคคลที่สามหรือบุคคลภายนอกผู้ซึ่งได้รับผลกระทบกระเทือนหรือได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น และแม้แต่ตัวของรัฐเองก็ตาม ก็ย่อมจะต้องได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน

T 160804

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขเยียวยาเกี่ยวกับปัญหาของการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อเพื่อนและสร้างความเดือดร้อนเสียหายต่อสิทธิ เสรีภาพ และประโยชน์ของประชาชนผู้รับคำสั่งทางปกครองและต่อรัฐ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหากรณีการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อผู้รับคำสั่งทางปกครอง อันส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อฝ่ายปกครองได้ทำการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับคำสั่งทางปกครอง ซึ่งผู้รับคำสั่งทางปกครองมีสิทธิหรือมีวิธีการเยียวยา 2 กรณี คือ การเยียวยาโดยองค์กรภายในฝ่ายปกครอง โดยการอุทธรณ์การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายนั้นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองหรือขอพิจารณาคดีใหม่ และการเยียวยาโดยองค์กรภายนอกฝ่ายปกครอง ซึ่งก็คือ ศาลปกครอง โดยการนำคดีมาสู่ศาลเพื่อให้ศาลได้แก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นให้หมดสิ้นไป

2. ปัญหากรณีการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อรัฐนั้น สามารถแยกปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อรัฐได้ 2 กรณีด้วยกัน กล่าวคือ

กรณีแรก ความเสียหายในเชิงทรัพย์สิน ซึ่งในกรณีนี้ควรแก้ไขปัญหาเพื่อให้รัฐได้รับผลกระทบกระเทือนน้อยที่สุด โดยในการที่รัฐหรือฝ่ายปกครองจะดำเนินการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายใดนั้น รัฐหรือฝ่ายปกครองจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นหลักสำคัญ โดยจะต้องให้มีความสมดุลเกิดดุลยภาพซึ่งกันและกันระหว่างประโยชน์สาธารณะกับสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน และจะต้องพิจารณาถึงความสุจริตของผู้รับคำสั่งทางปกครองด้วย กล่าวคือ ผู้รับคำสั่งทางปกครองสุจริตหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ประโยชน์ที่ได้รับหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนไปแล้ว โดยไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้น จะทำให้ผู้นั้นเสียหายเกินควรหรือไม่ด้วย

กรณีที่สอง ความเสียหายในเชิงความเชื่อถือต่อคำสั่งทางปกครอง ซึ่งในกรณีนี้ควรแก้ไขโดยหากรัฐหรือฝ่ายปกครองจะทำการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วย

T 160804

กฎหมายใด รัฐหรือฝ่ายปกครองจะต้องคำนึงถึงความเชื่อถือและความไว้วางใจของประชาชนเป็นสำคัญ โดยจะต้องเป็นไปเพื่อ “ประโยชน์สาธารณะ” เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของเอกชน นอกจากนี้ จะต้องเป็นไปตามหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย หลักความมั่นคงแห่งสิทธิ และหลักการคุ้มครองความเชื่อถือหรือความไว้วางใจของประชาชน ผู้รับคำสั่งทางปกครองต่อคำสั่งทางปกครองว่ามีสภาพบังคับหรือชอบด้วยกฎหมาย

ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลผู้รับคำสั่งทางปกครอง และรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ของรัฐ เพื่อสร้างความถูกต้องชัดเจนและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐหรือฝ่ายปกครองในการทำคำสั่งทางปกครองใดๆออกมา อันมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนภายในรัฐ และผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักกฎหมายในเรื่องของการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายของประเทศไทยให้ถูกต้องชัดเจนเป็นธรรมและก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ABSTRACT

TE 160804

Thesis Title : The Cancel of Lawful Administrative Decision

Student's Name : Miss Kanjana Sudprasert

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2004

Advisory Committee :

1. Dr. Sathaporn Samalee Chairperson
2. Assoc. Prof. Theera Singhapan

A government order is a way to use government power of a government or a governing organization, which results in legal relationship or movement in the right and responsibility of a person. The effect is it will set the legal status of that person. Normally, a government order, which comes from a government or a governing organization, may or may not agree with law. If an order is not agree with law, it will be denied. However, if it agree with law, it does not mean that the order has an effect or cannot be denied forever. In the case that while government order is effective but the fact or the conditional law for that government order changes, the government order that agrees with law will not be effective anymore. Government or governing department can erase it by denying it; however, there will be a problem from the effect of denying the order for both the order takers and the government.

In this thesis, there are some suggestions in order to fix the problem of denying the order that agree with law, which affects and causes damages in rights, freedoms, and benefits of order takers and the government. The suggestions are the following,

1. The problem of a case that denying government order that agree with law has an effect on government order takers is causing damages. Particularly, when the governing department denies the law-agreed government order that is benefit for order takers. However, they have rights to fix this situation in 2 ways. To fix by governing organization is to appeal the denying of the law-agreed government order to the officer that makes the order or to request for retrial. And to fix by an organization outside governing organization, which is the governing court, is to bring the case to the court and the court will fix the damages.

2. The problem of denying the law-agreed government order that has an effect on the government can be separated in two cases.

The first case is asset damage. In this case, it should be fixed in the way that the government would have as less effect as possible. And to deny the government order, the government or the governing department should be aware of social welfare; there must be a balance between social welfare and individual rights. In addition, the honesty of government order takers should be considered or whether the government order takers are honest or careless. The order takers have benefit or have transacted about their assets unchangeably or whether the changes cause too many damages to the order takers.

TE 160804

The second case is the damage in reliability of the government order. In this case it should be fixed in the way that if the government is about to deny any governing order, it must concern about people's reliability and trustworthy in the first place. It should do for "Social Benefit" to ensure freedom right of an individual. Moreover it must follow the lawful governing action principal, the firm of right principal, and people's reliability or trustworthy protection principal.

This is to protect the freedom right of a person who takes government order and keep the government benefit; and to create right, clearness, and appropriateness in government function of making government order, which affects the freedom rights of people in a state. The report maker hopes that this report will be useful and will be a guideline in legal development about denying a lawful government order in Thailand.